

28. Sprawy z zakresu cła

W 2007 r. zwiększyła się liczba spraw rozstrzyganych przez organy celne w stanie prawnym obowiązującym po 1 maja 2004 r. kiedy to Rzeczypospolita Polska stała się członkiem Wspólnoty Europejskiej w związku z czym ustawa Kodeks celny (Dz. U. z 2001 r. Nr 75, poz. 802 ze zm.) przestała obowiązywać, a w Polsce zaczęły obowiązywać przepisy wspólnotowe. Przystąpienie Polski do Wspólnoty Europejskiej, spowodowało wprowadzenie zarówno przez ustawodawcę krajowego, jak i wspólnotowego unormowań przejściowych. Przy czym należy zaznaczyć, iż prawo wspólnotowe jest bezpośrednio skuteczne i nadrzędne wobec prawa krajowego, a w przypadku stwierdzenia sprzeczności pomiędzy prawem krajowym a bezpośrednio skutecznym przepisem prawa wspólnotowego obowiązkiem sądu krajowego jest odmowa zastosowania tego pierwszego, co wynika z zasady pierwszeństwa.

W sprawie o **sygn. akt V SA/Wa 2943/05**, zgłoszeniem celnym SAD [...] skarżąca za pośrednictwem Agencji celnej zgłosiła importowane z K. obuwie do procedury dopuszczenia do obrotu na polskim obszarze celnym, deklarując wobec nich stawkę celną konwencyjną - 17%. Podstawą zastosowania tej stawki były świadectwa pochodzenia towarów nr [...] i [...] wystawione przez zagraniczną Izbę Przemysłowo - Handlową.

Dyrektor Urzędu Celnego w W. przyjął ww. zgłoszenie celne jako odpowiadające wymogom formalnym, określonym w art. 64 § 1 i 2 ustawy Kodeks celny, co spowodowało z mocy prawa objęcie towaru procedurą dopuszczenia do obrotu i określenie kwoty wynikającej z długu celnego oraz zwolnienie towaru w celu wykorzystania go zgodnie z procedurą celną, którą został objęty.

Następnie, w związku z wątpliwościami dotyczącymi prawidłowości oraz autentyczności przedmiotowych dokumentów pochodzenia towarów przesłano je za pośrednictwem Ministerstwa Finansów - Departamentu Kontroli Celnej, Wydziału Międzynarodowej Pomocy Administracyjnej – celem urzędowej weryfikacji.

Zagraniczna Izba Przemysłowo - Handlowa pismem poinformowała w odpowiedzi, iż załączone świadectwa pochodzenia o wskazanych numerach są nieautentyczne, w tym m.in. świadectwo pochodzenia załączone do przedmiotowego zgłoszenia celnego.

Naczelnik Urzędu Celnego w W. wszczął postępowanie celno – podatkowe w przedmiotowej sprawie w związku z przeprowadzonym postępowaniem weryfikacyjnym. Następnie Naczelnik Urzędu Celnego uznał przedmiotowe zgłoszenie celne za nieprawidłowe w części dotyczącej ustalenia kraju pochodzenia towarów oraz wobec części towarów - objętych świadectwem pochodzenia – również w zakresie zastosowanej stawki celnej, i orzekając w tym zakresie, określił kwotę długu celnego z zastosowaniem autonomicznej stawki celnej, podwyższonej o 100% oraz kwotę podatku od towarów i usług. Strona została obciążona również odsetkami wyrównawczymi oraz odsetkami od zaległości podatkowych. Równocześnie z postępowaniem celnym i podatkowym prowadzone było postępowanie karno-skarbowe, co zdaniem skarżącego naruszało zasady postępowania.

Sąd stwierdził, że zgodnie z przepisem art. 273 Kodeksu celnego, prowadzenie postępowania karnego-skarbowego lub postępowania karnego nie stanowi przeszkody do prowadzenia postępowania celnego. Celem postępowania celnego jest ustalenie obiektywnych elementów, takich jak ilość towarów, ich wartość, pochodzenie itp., istotnych z punktu widzenia zgłoszenia celnego. Na te elementy – co do zasady - nie ma wpływu element winy, tzn. ustalenie kto i w jakim zakresie przyczynił się do podania nieprawidłowych danych. Organ celny zobowiązany jest na podstawie art. 85 § 1 Kodeksu celnego ustalić stan towaru i jego wartość na dzień przyjęcia zgłoszenia celnego i w oparciu o tak ustalone elementy wymierzyć należności celne. W pojęciu stanu towaru mieści się także ustalenie pochodzenia towaru. Podnoszone przez skarżącego argumenty, że ze strony skarżącego nie stwierdzono żadnej winy w sfalszowaniu dokumentów, bardzo istotne w postępowaniu karnym, nie mają wpływu na ustalenie kwoty należności celnych. Racje ma także organ celny, podnosząc w uzasadnieniu decyzji, że „ustalenia poczynione w postępowaniu karnym mogą stanowić dowód w postępowaniu celnym”, ale pod tym pojęciem należy rozumieć ustalenia co do faktów, a nie co do winy.

W wyroku z 14 lutego 2007 r. o **sygn. akt V SA/Wa 2064/06** Sąd wyraził pogląd, iż ma rację organ, że obie decyzje zarówno drugoinstancyjna, jak i pierwszoinstancyjna oparte są na obowiązującym prawie w chwili ich wydania. Odnoszą się do czynności opartych na przepisach prawa wspólnotowego, przeprowadzonych przed 1 maja 2004 r., tj. przed akcesją, ale usankcjonowanych

przepisem zawartym w art. 41 ustawy o administrowaniu obrotem towarowym z zagranicą z 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 97, poz. 963 ze zm.). (...) art. 41 ww. ustawy w sposób szczególny i celowy postanowił, że „wnioski o udzielenie pozwolenia na obrót towarami z krajami trzecimi przyjęte przed dniem wejścia w życie ustawy, w celu wykonania prawa wspólnotowego, uznaje się za przyjęte zgodnie z przepisami ustawy. Za zgodne z przepisami ustawy uznaje się również działania organów państwa, zmierzające do wykonania w tym zakresie przepisów prawa wspólnotowego”. Regulacja ta w sposób jednoznaczny zatwierdza i uznaje za ustawowo prawidłowe wszystkie czynności organu państwa, zmierzające do wykonania rozporządzeń Komisji (WE), o których mowa wyżej oraz zatwierdza prawidłowość złożenia wniosków o pozwolenie na obrót towarami z krajami trzecimi w celu wykonania prawa wspólnotowego. Użyte w przepisie określenie „wnioski... w celu wykonania prawa wspólnotowego” odnosi się niewątpliwie do tych wniosków, które wypełniły przesłanki, wymagane prawem unijnym, tj. zostały złożone w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej do dnia 31 grudnia 2003 r. godz. 15:00 w myśl rozporządzenia Komisji (WE) nr 2044/2003. Tylko takie wnioski stanowią wykonanie prawa unijnego. Wnioski złożone po terminie nie osiągają celu wykonania prawa unijnego.”

Stosownie do treści przepisu art. 23 § 1 Kodeksu celnego, wartością celną towarów jest wartość transakcyjna, to znaczy cena faktycznie zapłacona lub należna za towar sprzedany w celu przywozu na polski obszar celny, ustalana, o ile jest to konieczne, z uwzględnieniem art. 30 i art. 31. Art. 30 § 1 pkt 5 który stanowi, że w celu określania wartości celnej z zastosowaniem przepisów art. 23, do ceny faktycznie zapłaconej lub należnej za przywożone towary dodaje się koszty transportu i ubezpieczenia przywiezionych towarów oraz opłaty załadunkowe i manipulacyjne związane z ich transportem, poniesione do granicy państwa lub portu polskiego.

W sprawie o **sygn. akt V SA/Wa 1694/06** wartość celna importowanych towarów została zadeklarowana w przyjętym przez organ celny zgłoszeniu celnym, w wysokości odpowiadającej wartości określonej w fakturze eksportera załączonej do tego zgłoszenia.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w firmie importera ujawniono wystawione przez eksportera faktury określone jako: „freightcosts”, „services charges” oraz „call-center services”.

Organy celne, w celu ustalenia wartości celnej importowanych towarów, doliczyły do zadeklarowanej przez importera, wynikającej z faktury zakupu ceny transakcyjnej trzy wymienione wyżej rodzaje kosztów poniesionych przez importera na rzecz eksportera.

Zasadność doliczenia do wartości celnej każdego rodzaju kosztów należy ocenić oddzielnie.

Odnosząc się do zasadności doliczenia kosztów wynikających z faktury „freightcost”, Sąd stwierdził, że brak było podstaw do doliczenia tych kosztów do wartości celnej, a doliczenie ich nastąpiło przede wszystkim w wyniku błędnego ustalenia przez organy celne stanu faktycznego sprawy, poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że faktura „freightcost” nr [...] dokumentuje koszty transportu poniesione przez kupującego „od postawienia towaru do jego dyspozycji (z magazynu w S.) aż do dostarczenia do poszczególnych klientów w Polsce.”

Sąd stwierdził, że na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów brak było podstaw do dokonania takiego ustalenia, a zgromadzony materiał dowodowy nakazuje przyjąć, że faktura „freightcost” nr [...] (wraz z fakturą zaliczkową) jest fakturą za dystrybucję towarów na terenie Polski, od W. do ostatecznych odbiorców.

Art. 30 Kodeksu celnego nie może być interpretowany rozszerzająco. Przepis ten daje podstawę do doliczenia do ceny faktycznie zapłaconej lub należnej, w celu określenia wartości celnej, wyłącznie tych rodzajów kosztów, które zostały wyliczone w § 1 tego artykułu, z uwzględnieniem wyłączeń określonych w art. 31 Kodeksu celnego. Dlatego nie każda płatność, dokonana przez kupującego na rzecz sprzedającego, może być doliczona do wartości celnej towaru, nawet jeżeli jest warunkiem sprzedaży towaru kupującemu.

W sprawie o **sygn. akt V SA/Wa 554/07**, dokonując zgłoszenia celnego, strona nie dopełniła ciężących na niej obowiązków i nie poinformowała organów celnych o opłatach świadczonych z tytułu Umowy Dystrybucyjnej oraz wystawionej na jej podstawie faktury I. D. załączonej do przedmiotowego zgłoszenia celnego, w polu 5 (w którym należy podać numer i datę kontraktu) wpisano „uzgodniono telefonicznie”

w polu 9a (zawierającym pytanie czy kupujący uiszcza bezpośrednio lub pośrednio honoraria, tantiemy autorskie lub opłaty licencyjne jako warunek sprzedaży przywiezionych towarów) zakreślono NIE, natomiast w polu 15, w którym zgłaszający powinien podać wartość tych opłat wpisano „nie dotyczy”.

Organ wskazał, iż dopiero podczas kontroli postimportowej przeprowadzonej w siedzibie firmy ustalono, iż wartość celna importowanego towaru została zaniżona, z powodu nieuwzględnienia kosztów poniesionych na podstawie faktury nr jw., wystawionej w związku z Umową dystrybucyjną.

Sąd oddalił skargę w części, nie podzielając stanowiska strony, iż Dyrektor Izby Celnej w W. naruszył art. 242 § 4 i § 7 Kodeksu celnego, nie uwzględniając upływu terminu przedawnienia prawa do dochodzenia należności celnych, objętych zgłoszeniem SAD, ponieważ całościowa analiza unormowań zawartych w art. 229, 231 oraz 242 Kodeksu celnego prowadzi do wniosku, iż termin przedawnienia określony w art. 242 § 4 Kodeksu celnego, odnosi się wyłącznie do dochodzenia zarejestrowanych należności celnych i biegnie od dnia dokonania rejestracji, czyli od daty wydania decyzji weryfikacyjnej, z zachowaniem rygoru z art. 242 § 5 Kodeksu celnego.

W wyroku z 8 lutego 2007 r. o **sygn. akt V SA/Wa 1158/06** wyrażony został pogląd, że skoro wypłata odsetek od zwracanych należności celnych jest wyjątkiem od zasady, jaką jest zwrot należności celnych bez odsetek, przepis, określający sytuację zwrotu odsetek, nie może być interpretowany rozszerzająco. Dlatego Sąd uznał, że określenie „ustalenie kwoty należności”, w rozumieniu art. 250 § 3 Kodeksu celnego, należy rozumieć dosłownie tak, jak zostało zapisane, czyli jako ustalenie konkretnej kwoty należności, a nie np. zaakceptowanie już wcześniej ustalonej kwoty należności. Termin „ustalenie należności celnych” odnosi się do tej czynności, która spowodowała zapłacenie należności celnych, np. przyjęcie zgłoszenia celnego lub wydanie decyzji ustalającej kwotę należności celnych, przypadającą do zapłaty. Nie będzie więc taką czynnością decyzja uznająca za prawidłowe dokonanie przez stronę zgłoszenia celnego. Wydanie tej decyzji nie spowodowało bowiem powstania obowiązku zapłacenia należności celnych. (...) Dodatkowym argumentem przemawiającym za przyjętą przez Sąd interpretacją przepisu art. 250 § 3 Kodeksu celnego jest treść zdania drugiego tego przepisu, który stanowi, że w przypadku zwrotu odsetek od zwracanych należności celnych, odsetki oblicza się od dnia uiszczenia należności podlegających zwrotowi. Przepis nie przewiduje innej daty, od której miałyby być obliczane odsetki od zwracanych należności celnych.”-